

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

СУПЕРЕЧНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ МОРАЛІ І ПРАВА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
22 травня 2020 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Кафедра культурології
Кафедра кримінального права № 1
Кафедра адвокатури

**СУПЕРЕЧНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ МОРАЛІ
І ПРАВА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
22 травня 2020 року*

Харків
2020

Редакційна колегія:

А. П. Гетьман – д. ю. н., професор, заслужений діяч науки та техніки України, академік АПРН України, проректор з наукової роботи НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

В. О. Лозовой – д. філос. н., професор, завідувач кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

В. І. Тютюгін – к. ю. н., професор, завідувач кафедри кримінального права № 1 НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

Т. Б. Вільчик – д. ю. н., професор, завідувач кафедри адвокатури НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

К. Є. Солянік – к. ю. н., доцент, декан факультету адвокатури НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

Л. М. Сідак – к. філос. н., доцент, доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого, секретар редколегії;

Ю. А. Меліхова – к. ю. н., доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

Н. В. Маслак – к. ю. н., асистент кафедри кримінального права №1 НЮУ ім. Ярослава Мудрого, приватний нотаріус ХМНО Харківської області;

О. А. Шумейко – к. філол. н., доцент, доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого

Суперечності взаємодії моралі і права в сучасному суспільстві : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 22 травня 2020 р. / НЮУ ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 506 с.

ISBN 978-617-7845-20-0

Збірник містить наукові статті та тези наукових доповідей з питань філософії права, соціальної філософії, етики, культурології, правознавства, зокрема конституційного, цивільного, кримінального, канонічного права, кримінального процесу, медицини, а також соціології, педагогіки, психології та актуальних проблем юридичної освіти і морально-правового виховання особистості як складових системи виховання в сучасних умовах соціокультурного розвитку.

Для викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти.

УДК 17+177: 340.12

© Національний юридичний університет
ім. Ярослава Мудрого, 2020

© ТОВ «Друкарня Мадрид», 2020

ISBN 978-617-7845-20-0

*Н. М. Ковтун,
доктор філософських наук, доцент,
професор кафедри філософії та політології,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СВОБОДИ НАУКОВОГО ПОШУКУ В СИТУАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СУЧАСНОСТІ

У законодавстві демократичних держав визнання прав і свобод людини базовими суспільними цінностями є висхідним положенням регулювання правових відносин. Держава має створювати умови для їх всебічної реалізації. Свобода наукового пошуку у такому розуміння постає важливою сферою реалізації прав і свобод громадян. Права на свободу наукового пошуку закріплені у Все-загальній декларації прав людини (1948) а пізніше деталізовані у Міжнародному пакті про соціально-економічні і культурні права (1966) [4]. Згідно зі ст. 15 пакту держави беруть на себе зобов'язання створювати необхідні умови для вільного створення і поширення досягнень науки. Держави, які приєдналися до пакту, зобов'язуються поважати свободу, необхідну для наукових досліджень і творчої діяльності.

Сама сутність наукової діяльності нерозривно пов'язана зі свободою реалізації особистості. Про науку як сферу реалізації свободи думки можна говорити, починаючи з епохи античності. Свого часу один з фундаторів філософії науки Т. Кун звернув увагу на те, що саме у Давній Греції чи не вперше в історії людства з'явилося неформальне правило для наукової спільноти в її взаємодії з державними структурами. Мається на увазі заборона на звернення до держави або широких народних мас щодо проблем наукової сфери [3, с. 181-182]. Фактично представники наукової спільноти проголошувалися чи не єдиною групою, яка володіла високим рівнем компетентності під час вирішення наукових проблем.

Проте, у розвитку науки у різні цивілізаційні періоди непоодинокими були випадки втручання держави або релігійних інституцій

у діяльність наукових спільнот. Красномовним у контексті цього залишається втручання державних органів у сферу наукових пошуків у тоталітарних режимах минулого століття. У нацистській Німеччині і СРСР це втручання зумовило переслідування не лише окремих вчених, а й знищення цілих наукових напрямків і дисциплін. Так, у СРСР у 20-30-х рр. XX ст. проводилася цілеспрямована політика щодо створення «пролетарської» («діалектичної») біології. Активну участь у її виробленні взяли не тільки представники політичного керівництва, а й деякі вчені-кар'єристи, насамперед Т. Лисенко і І. Презент. Обґрунтовуючи необхідність репресій вчених-генетиків, прихильники «діалектичної» біології, звинувачували своїх опонентів у дарвінізмі, віталізмі, телеології, містицизмі та ідеалізмі.

Радянська влада, використовуючи втручання у сферу природничо-наукових дисциплін, досягала й іншої мети. Масові арешти і репресії в середовищі науковців, за слушним висновком Е. Колчинського, мали привчити корифеїв радянської біології (В. Вернадського, О. Ухтомського, М. Кольцова, К. Дерюгіна) виявляти лояльність до радянської влади та її ідеології [2]. В умовах індустріалізації лояльність науковців була вкрай необхідна радянському керівництву, яке було впевненим у «прометеївській ролі» наукового пізнання у сфері розбудови «справедливого комуністичного суспільства». При цьому сотні біологів були репресовані і страчені. Найвідомішим з них став відомий генетик і еволюціоніст М. Вавілов. Не обійшли репресії і самих прихильників «діалектизації» біології.

Натомість агробіологія, фундаторами якої стали І. Презент та Т. Лисенко, була презентована керівництву партії як справжня пролетарська наука, сформульована на основі принципів діалектичного матеріалізму, а тому «здатна стати зброєю для здійснення грандіозних перетворень у сільському господарстві» [2]. У кінцевому підсумку радянське керівництво на чолі з Й. Сталіним виявилось переконаним у тому, що усі інші підходи у радянській біології мають бути нівельовані. У далекій перспективі саме знищення генетики і кібернетики, яка також зазнала суттєвих переслідувань в СРСР як «буржуазна наука», стало важливою складовою технологічного відставання радянської держави від розвинутих західних країн у 70-80-ті роки XX ст.

У широкому розумінні свобода наукового пошуку залежить від багатьох чинників: від внутрішніх інтенцій науковця, від рівня його духовної свободи і можливостей особистості робити вибір у сфері науки. На підставі переконань і ціннісних орієнтацій вчений визначає об'єкт і предмет аналізу, методологію наукових досліджень. У більшості ситуацій, як зауважує Л. Гумеров, свобода наукової творчості дозволяє суб'єкту права вчиняти у відповідності з усталеними правилами і нормами, зокрема юридично визначеними [1, с. 17]. Науковець не є автономним суб'єктом діяльності, він завжди перебуває у суспільному середовищі. У більшості випадків вчений змушений узалежнювати діяльність з моральними і правовими нормами конкретного соціуму.

Правове регулювання діяльності вчених нерівнозначне у різних наукових дисциплінах. Відтермінованою у часі є відповідальність за результати наукової діяльності у гуманітарних, суспільних дисциплінах. Це пов'язане з тим, що світоглядні орієнтації і переконання, які закладаються у сфері гуманітарних дисциплін, виявляються на протязі існування не одного покоління. Водночас не можна применшувати їх вплив, адже деякі ідеологеми і суспільні переконання у межах соціал-дарвінізму, нацизму, комунізму, маоїзму у були використані для розбудови політичних режимів, які стали ініціаторами воєн, геноцидів і масових репресій, що призвели до загибелі десятків мільйонів людей.

Натомість етична і правова відповідальність вченого чітко прив'язана до теперішнього часу у природничих дисциплінах, де наявні виразні зв'язки між науковим дослідженням і конкретною, зазвичай, матеріальною сферою дійсності. Це стосується, передусім, наукових розробок зброї масово винищення (атомної, водневої, хімічної, біологічної, темпоральної та ін.), досліджень у галузі генної інженерії та клонування, трансплантації та евтаназії. Доволі контраверсійними є дослідження у галузі генної інженерії. Так, у вересні 2017 року міжнародна група вчених на чолі з Н. Донг оприлюднила у журналі «Science» результати досліджень, згідно з якими генетичний матеріал свиней, інактивованих PERV, може бути використаний для ефективної ксенотрансплантації тваринних органів та тканин людині [6]. У багатьох країнах світу, зокрема

у середовищі прихильників традиційних релігійних спільнот, такі дослідження викликають закономірне заперечення.

Відповідальність науковця у сучасному соціокультурному просторі поділяється, на думку А. Хамідова, на три складові: відповідальність щодо власної діяльності; відповідальність у відношенні до колег; відповідальність щодо соціальних наслідків своєї діяльності щодо суспільства і людства в цілому у теперішньому і майбутньому часі [5, с. 264]. Учений, який працює у сучасних наукових лабораторіях та інститутах, перебуває у різномірних соціальних зв'язках. Він несе відповідальність як перед своїми безпосередніми колегами, так і перед керівництвом. Водночас він має прогнозувати ймовірні наслідки своєї наукової діяльності як у теперішньому часі, так і в майбутньому.

Рівень соціальної відповідальності вченого залежить і від того, що більшість технологічних інновацій, які початково впроваджувалися для полегшення життя людини, у перспективі ставали джерелом знищення екологічної системи. До таких результатів призвело забруднення повітря, води, земельних ресурсів внаслідок масового використання вуглеводневої енергетики у ХХ ст. Так, на 2020 р. бл. 2 млрд людей опинилися в ситуації обмеженості доступу до якісної питної води.

У ситуації тотальної інформатизації сучасного суспільства доступ до відкриттів, які можуть нести ризики і небезпеку для суспільства, значною мірою залежить від моральних світоглядних орієнтацій науковця, від його совісті. Такого гатунку відкриття можуть залишитись неопублікованими. Однак, слід враховувати і те, що перспективні дослідження у галузі електроніки, біотехнологій, генної інженерії можуть перебувати у власності і під жорстким контролем не стільки державних, скільки приватних структур. Саме вони стають розпорядниками інноваційно привабливих відкриттів, які визначатимуть способи їх впровадження на практиці. Окрім цього, більшість наукових досліджень сучасності здійснюється не вченими-одинаками, а дослідницькими групами, що значною мірою збільшує рівень ризику поширення потенційно небезпечних відкриттів на широкий загаль.

В цілому, свобода наукового пошуку в ситуації глобальної інформатизації має відповідати міжнародним і національним

правовим актам, згідно з якими кожна людини має право на вільне вираження свободи думки і слова, має право шукати, отримувати і поширювати інформацію, ідеї, знання, незалежно від державних кордонів. При цьому у сфері модерного правового регулювання важливу роль відіграють суб'єктивні права, які мають колективний характер. Так, право на самовизначення народів містить у собі і права народів на соціальний і культурний розвиток, насамперед доступ до наукових і технологічних інновацій. З другого боку, частина наукової інформації може містити дані, потенційно небезпечні для існування не тільки людської цивілізації, а й усього живого на планеті. А відтак, деяка частина наукових досліджень може бути припинена, а результати вже отриманих досліджень мають залишатись засекреченими. Подібне обмеження свободи наукової діяльності базується на праві усіх людей на планеті на самовизначення і розвиток, що завбачує їх право на безпеку і збереження життя.

Список використаних джерел

1. Гумеров Л. А. Свобода научно-технического творчества в системе прав человека // Ученые записки Казанского университета. – 2012. – Том 154. – Кн. 4. – С. 16 – 24.
2. Колчинский Э. И. «Диалектизация биологии» (дискуссии и репрессии в 20-е – начале 30-х гг. // Вопросы истории естествознания и техники. – 1997. № 1. – С. 39 – 64. URL: <http://old.ihst.ru/projects/sohist/papers/kolch97v.htm>
3. Кун Т. Структура научных революций. – К. : Port-Royal, 2001. – 228 с.
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042
5. Хамидов А. А. Свобода научного творчества и ответственность ученого. Монография. – Алматы: Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2014. – 308 с.
6. Dong Niu, Hong-Jiang Wei, Lin Lin, Haydy George, Tao Wang and other. Inactivation of porcine endogenous retrovirus in pigs using CRISPR-Cas9. *Science* 22. – Sep 2017. – Vol. 357. – Issue 6357. – P. 1303-1307. DOI: 10.1126/science.aan4187

Зміст

<i>Гетьман А. П.</i> ПЕРЕДМОВА.....	3
-------------------------------------	---

Тематичний напрям 1

МОРАЛЬ І ПРАВО В СИСТЕМІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Valerian Ramishvili

METAPHYSICS OF THE HUMAN DIGNITY.....	4
---------------------------------------	---

Ковальчук Н. Д.

МОРАЛЬ І ПРАВО В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ	14
---	----

Капліна О. В.

ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ – ПРАВОВА ТА МОРАЛЬНА ОСНОВА КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	16
---	----

Карпець Л. А.

МОРАЛЬНІ НАСТАНОВИ ТА НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	21
--	----

Газнюк Л. М.

НОРМИ-ПРАВИЛА І НОРМИ-ОЧІКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНОМУ БУТТІ.....	26
--	----

Возняк В. С.

ПРОБЛЕМА РОЗПІЗНАННЯ МОРАЛІ ТА МОРАЛЬНІСНОСТІ.....	31
---	----

Мануйлов Є. М.

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА І МОРАЛІ	35
-------------------------------------	----

Панков Г. Д.

ЗАКОН КАК СТИМУЛИРУЮЩИЙ ФАКТОР НРАВСТВЕННОГО САМОСОЗНАНИЯ В НОВОЗАВЕТНОЙ МЫСЛИ.....	39
---	----

Пономарьов О. С., Чеботарьов М. К.

ЦІННІСНІ ВЕКТОРИ ВЗАЄМОВІДНОСИН МОРАЛІ І ПРАВА	44
---	----

<i>Данильян О. Г., Дзьобань О. П.</i>	
ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	49
<i>Ярема О. Г., Фок М. О.</i>	
ОСНОВИ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВИХ ТА МОРАЛЬНИХ НОРМ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	53
<i>Савчин М. В.</i>	
ПРОЦЕДУРИ КОНТРОЛЮ НАД ДИСКУРСАМИ ЯК МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАДИ	57
<i>Воропаєв Д. А.</i>	
ПРАВО И ДРУГИЕ СОЦИАЛЬНЫЕ НОРМЫ В ПРОЦЕССЕ СОЦИАЛИЗАЦИИ ИНДИВИДА.....	61
<i>Козловець М. А.</i>	
ПРАВОВА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ТРАНЗИТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СОЦІУМУ	65
<i>Забейворота А. И., Чмыга О. В.</i>	
ПРАВОВАЯ СИСТЕМА КАК ЦЕННОСТНЫЙ ОРИЕНТИР РАЗВИТИЯ СОЮЗНОГО ГОСУДАРСТВА БЕЛАРУСИ И РОССИИ.....	71
<i>Аймухамбетов Т. Т., Шагирбай А. Д.</i>	
СООТНОШЕНИЕ МОРАЛЬНЫХ И ПРАВОВЫХ ЦЕННОСТЕЙ В КОНТЕКСТЕ ЦЕННОСТЕЙ МОЛОДЁЖИ	74
<i>Невельська-Гордєєва О. П.</i>	
ЦІННІСНА РОЛЬ МОРАЛІ В НОРМАТИВНОМУ ПОЛІ СУЧАСНОСТІ	78
<i>Дышкант Т. Н.</i>	
ПРОБЛЕМЫ ИГНОРИРОВАНИЯ МОРАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ ПРАВОВЫМ ПОЗИТИВИЗМОМ	82
<i>Гізімчук С. В., Гізімчук О. О.</i>	
МОРАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ПЕРЕД НАЩАДКАМИ ЯК КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРИНЦИП КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	85
<i>Лагун Д. А.</i>	
ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА И ЕГО СООТНОШЕНИЕ С МОРАЛЬЮ	87

<i>Ковтун Н. М.</i>	
ПРАВОВІ АСПЕКТИ СВОБОДИ НАУКОВОГО ПОШУКУ В СИТУАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СУЧАСНОСТІ	91
<i>Стабровский Е. И., Павлов В. И.</i>	
НОРМАТИВНЫЕ ПРАВОВЫЕ ЦЕННОСТИ И ИХ ОТРАЖЕНИЕ В ПРАВОСОЗНАНИИ ЛИЧНОСТИ.....	96
<i>Марченко А. О.</i>	
РЕЛІГІЙНО-ЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ІУДЕЙСЬКОЇ ПАРАДИГМИ ПРАВ ЛЮДИНИ	100
<i>Головко Б. Г.</i>	
ЕТИКА І ПРАВО У ПРАВОРОЗУМІННІ ГУГО ГРОЦІЯ ...	104
<i>Меліхова Ю. А., Богатов Д. Е.</i>	
МОРАЛЬНІ ПЕРЕКОНАННЯ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРАВОСВІДОМІСТЮ	108
<i>Сідак Л. М., Антипенко С. Х.</i>	
ВЗАЄМОДІЯ МОРАЛІ ТА ПРАВА ЯК ЦІННІСНИХ РЕГУЛЯТОРІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ	112
<i>Валігура К. Ю.</i>	
ПРИНЦИП ДОБРОСОВІСНОСТІ ЯК МОРАЛЬНО-ПРАВОВА ОСНОВА ПРИВАТНИХ ВІДНОСИН	116

Тематичний напрям 2

КОЛІЗІЇ МІЖ ЗАКОНОДАВСТВОМ І МОРАЛЬНИМИ НОРМАМИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

<i>Кураташвили Альфред А.</i>	
ТЕОРИЯ СБАЛАНСИРОВАННОСТИ ПРАВ И ОТВЕТСТВЕННОСТИ ДОЛЖНОСТНЫХ ЛИЦ – НЕОБХОДИМАЯ НАУЧНАЯ ОСНОВА ПРЕОДОЛЕНИЯ ПРОТИВОРЕЧИЙ МЕЖДУ МОРАЛЬЮ И ПРАВОМ	121
<i>Шульга А. М.</i>	
СУБ'ЄКТИВНИЙ АСПЕКТ ПОВЕДІНКИ ОСОБИ У КОНТЕКСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ ПРАВА І НОРМ МОРАЛІ.....	125

Бейлін М. В.	
НОРМАТИВНА І ЦІННІСНА ЛАБІЛЬНІСТЬ.....	129
Костецька Л. М.	
НОРМИ ПРАВА ТА НОРМИ МОРАЛІ: КОЛІЗІЇ ЗАКОНОДАВСТВА	134
Львова О. Л.	
МОРАЛЬНІ НОРМИ У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРОБЛЕМИ КОЛІЗІЙ	138
Ушно І. М.	
МОРАЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ	144
Кураташвили Анзор А.	
ПРИВЕДЕНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В СООТВЕТСТВИЕ С МОРАЛЬНЫМИ НОРМАМИ – НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ СОЦИАЛЬНОЙ ОРИЕНТАЦИИ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ	146
Вільчик Т. Б.	
ДИЛЕМИ МОРАЛЬНИХ ТА ПРАВОВИХ КАТЕГОРІЙ В СИСТЕМІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	149
Маслак Н. В.	
БЕЗСПІРНІСТЬ У НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК РЕЗУЛЬТАТ СИНЕРГІЇ МОРАЛІ ТА ПРАВА.....	155
Коваленко Г. В.	
СТАВЛЕННЯ СУДДІ ДО СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАКОНУ І МОРАЛІ ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ПОБУДОВИ ОСОБИСТОЇ ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ	159
Ремєскова Ю. О., Здебська А. В.	
ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЯВУ НЕПОВАГИ ДО СУДУ: СУДОВА ПРАКТИКА.....	164
Новіков М. М., Новікова М. М.	
ДО ПИТАННЯ МОРАЛЬНО – ФАХОВОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ	167
Рыбаключева О. З.	
МОРАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ЦЕЛЕЙ И ЗАДАЧ РАБОТЫ С КАДРАМИ В ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ	172

Фоменко Л. К.

МЕДИЦИНА В ГОРИЗОНТІ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ МОРАЛІ
І ПРАВА: СУСПІЛЬНИЙ КОНТЕКСТ176

Пономаренко Ю. А.

ПРО (А)МОРАЛЬНІСТЬ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ
НА ПІДСТАВІ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ180

Горностай А. В.

МОРАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ ОБМЕЖЕННЯ ДОБРОВІЛЬНОЇ
СТЕРИЛІЗАЦІЇ184

Басалай Е. И.

ПРОБЛЕМА ЗАЩИТЫ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ РЕБЕНКА ПРИ
СМЕНЕ ПОЛА РОДИТЕЛЯМИ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ187

Мерник А. М., Радченко Я. М.

РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ТВАРИН ЯК МОЖЛИВИХ
СУБ'ЄКТІВ ПРАВОВІДНОСИН (МОРАЛЬНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ).....193

Гізімчук О. О., Заярна С. С.

РОЛЬ ТА ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ МОРАЛЬНИХ
ЗАСАД У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ197

Тематичний напрям 3

РОЛЬ МОРАЛІ І ПРАВА У ПОДОЛАННІ ДУХОВНОЇ КРИЗИ СУСПІЛЬСТВА

Меліхова Ю. А.

«МИ ЗАЙМАЄМОСЯ СПРАВОЮ МАРНОЮ, А ТОМУ
РОБИМО ЇЇ СЕРЬОЗНО». ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ РОЗДУМИ
З КОЛЕГАМИ201

Пазиніч С. М.

ВЗАСМНА ОБУМОВЛЕННІСТЬ І СУПЕРЕЧНОСТІ
МІЖ МОРАЛЛЮ, МОРАЛЬНІСТЮ І ПРАВОМ
У СЬОГОДЕННМУ СУСПІЛЬСТВІ.....206

Чурсин Н. Н., Силютин И. Н.

КОНФЛИКТ МОРАЛИ И ПРАВА В КОНТЕКСТЕ
ПРОБЛЕМЫ ОТЧУЖДЕНИЯ.....214

Овсянкіна Л. А.

СИСТЕМОУТВОРЮЮЧА РОЛЬ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ
У ПОДОЛАННІ ДУХОВНОЇ КРИЗИ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА218

Стояцька Г. М.

«АВТОНОМІЯ МОРАЛІ» ТА КРИЗА СОЦІАЛЬНОГО
ПОРЯДКУ221

Качурова С. В.

МОРАЛЬ И ПРАВО В СИТУАЦИИ ПОСТМОДЕРНА225

Колесников М. П.

КОЛЛИЗИИ МОРАЛИ И ПРАВА В КОНТЕКСТЕ КРИЗИСА
СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА230

Сідак Л. М.

РОЛЬ ЕЛІТИ В ПОДОЛАННІ ДУХОВНОЇ КРИЗИ
СУСПІЛЬСТВА235

Мищенко В. И.

МОРАЛЬ И ПРАВО В МИРЕ ПОСЛЕ ПАНДЕМИИ ИЛИ
ПАЙДЕЙЯЦЕНТРИЗМ ЭПОХИ ПОСТКОРОНАВИРУСА .239

Криворучко С. К.

ДУХОВНА КРИЗА ІНДИВІДА В ТЕХНОЛОГІЧНОМУ
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....244

Дольська О. О.

ТІЛО ЯК ЦІННІСТЬ: ШЛЯХ ДО ТІЛЕСНОЇ
РАЦІОНАЛЬНОСТІ В УМОВАХ КРИЗИ МОРАЛІ ЕПОХИ
МОДЕРНУ247

Стасевська О. А., Уманець О. В.

КОНФЛІКТ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ФАКТОР
СОЦІАЛЬНОЇ ФРУСТРАЦІЇ.....252

Киселёва Т. М.

ЗАЩИТА ДЕТЕЙ ОТ ВРЕДНОЙ ИНФОРМАЦИИ
В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ КАК ПРОЯВЛЕНИЕ МОРАЛИ
В ПРАВЕ.....257

Кобзєва І. О.

РИЗИКИ ВІДЧУЖЕННЯ МОРАЛІ ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ
ЧАСТИНИ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ261

Семко М. О.	
КРИЗА ДУХОВНОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	263
Сердюк О. В.	
СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОМУ ВИМІРІ	266
Москвін Я. В.	
ПАМ'ЯТЬ, ВІЙНА ТА ПРОЩЕННЯ В РОМАНІ К. ІСІГУРО «ПОХОВАНИЙ ВЕЛЕТЕНЬ»	270
Меліхова Ю. А., Михайлова М. І.	
БУЛІНГ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МОРАЛІ ТА ПРАВА.	274
Агаханова В. А.	
АДДИКЦИЯ И ЗАКОНЫ ДУХОВНОЙ ЖИЗНИ	277

Тематичний напрям 4

МОРАЛЬНО-ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Староста В. І.	
ДЕЯКІ МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (В УМОВАХ КАРАНТИНУ 2020 Р. В УКРАЇНІ)	280
Сагуйченко В. В.	
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	285
Мехришвили Т. И.	
МОРАЛЬНО-ПРАВОВОЕ ВОСПИТАНИЕ В СФЕРЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ – НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ЦИВИЛИЗОВАННОЙ ЛИЧНОСТИ . .	288
Морська Н. Л.	
МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ ІМПЕРАТИВИ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ.	291
Мініч А. П.	
ВЗАСМОЗВ'ЯЗОК МОРАЛІ І ПРАВА: ПЕРСПЕКТИВА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	294

Ценко М. Б.

ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ299

Єрахторіна О. М.

САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК УМОВА
ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧА
ВИЩОЇ ШКОЛИ303

Бурлука О. В.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОЦЕСІ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ОСОБИСТОСТІ308

Боднар А. Я., Макаренко Н. Г.

НЕОБХІДНІСТЬ ВНЕСЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО» В ПРОГРАМУ
ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ПСИХОЛОГІЯ»310

Попова Н. О., Попова Л. Є.

ЗНАЧЕННЯ ЕТИЧНОЇ ТА ЕСТЕТИЧНОЇ ОСВІТИ
У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ І ПРАВОВОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА314

Шумейко О. А.

ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ТА ЇЇ РОЛЬ У ПРОФЕСІЙНОМУ
СТАНОВЛЕННІ ЮРИСТА319

Кустова Т. С.

ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОГО І ПРАВОВОГО
ВИХОВАННЯ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ323

Герман О. О.

ЗАВДАННЯ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ327

Тематичний напрям 5

ТРАНСФОРМАЦІЇ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Лозовой В. О.

МОРАЛЬНА І ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ТА
ПРОБЛЕМИ ЇХ ФОРМУВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ . .330

Шаповал В. Н.

ЭВОЛЮЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ МОРАЛИ: ОПЫТ
ФИЛОСОФСКОГО АНАЛИЗА333

Чурсин Н. Н.

ФАКТОР ФОРМАЛИЗАЦИИ В КОНФЛИКТЕ МОРАЛИ
И ПРАВА.....339

Проценко О. П., Лихограй В. В.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТНІЙ СТРАТЕГІЇ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ344

Качур В. О.

МІСЦЕ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ В СТРУКТУРІ
МОРАЛЬНОЇ ТА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУР.....348

Прудникова О. В.

СВОБОДА Й ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В АКСІОСФЕРІ
МОРАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУБ'ЄКТІВ
ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ351

Васильєва Л. А.

ПУБЛІЧНІСТЬ І ПРАВО ЯК ВІДКРИТІ АВТЕНТИЧНІ
СИСТЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА355

Радутний О. Е.

НА ПОРОЗІ МАНІФЕСТУ НОВОЇ МОРАЛІ ТА ПРАВА
(ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ЦИФРОВА ЛЮДИНА
ТА ГЛОБАЛЬНИЙ ПЕРЕРОЗПОДІЛ).....360

Чмихун С. Є.

СТАТУС ЛЮДИНИ В МЕЖАХ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОЇ
ТА ЕТИКЕТНОЇ ПРИМУСОВОСТІ365

Сідак Л. М., Явтушенко О. В.

ВПЛИВ COVID-19 ТА ІНШИХ ЕПІДЕМІЙ НА ПРАВА
ЛЮДИНИ І МОРАЛЬ368

Левін О. Л.

ВПЛИВ НОРМ КАНОНІЧНОГО ПРАВА ПРАВОСЛАВНОЇ
ЦЕРКВИ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК
УКРАЇНСЬКОГО СІМЕЙНОГО ПРАВА (ІСТОРИКО-
ПРАВОВИЙ АСПЕКТ).....372

Пивоваров В. М.

ФЕМІДА І МИСТЕЦТВО СЛОВА.....380

Кураташвили К. А.

МОРАЛЬНО-ПРАВОВАЯ КУЛЬТУРА – НЕОБХОДИМАЯ
ОСНОВА ЗАЩИТЫ ПРАВ, СВОБОД И ИНТЕРЕСОВ
ЧЕЛОВЕКА385

Марчак О. Ю.

ПРАКСЕЛОГІЧНІ ВИМІРИ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОЇ
ПРОБЛЕМАТИКИ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ387

Семенчук І. С.

КУЛЬТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ЄВРОПИ.....393

СТУДЕНТСЬКА ТРИБУНА

Богоявленський Г. Д.

ДИТЯЧИЙ АЛКОГОЛІЗМ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
МОРАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ398

Бондаренко О. В.

РОЛЬ ПРАВА ЯК ЗАХИСНИКА СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ ТА
ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ401

Власюк Ю. В.

КОЛІЗІЇ МІЖ ЗАКОНОДАВСТВОМ І МОРАЛЬНИМИ
НОРМАМИ ЯК ОЗНАКА КРИЗИ СУСПІЛЬСТВА403

Генюк М. О.

ВЗАЄМОДІЯ МОРАЛІ І ПРАВА ЯК ПОКАЗНИК
ДУХОВНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ СУСПІЛЬСТВА406

Геркула Н. М.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА
В КОНТЕКСТІ ПРЕДСТАВНИЦТВА В СУДІ БЕЗ
ПОВНОВАЖЕНЬ408

Гуденко Д. О., Кравець Т. Є., Поліщук А. А., Хіль М. В.

СВОБОДА САМОВИРАЖЕННЯ В ХУДОЖНЬОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ: МОРАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ
АСПЕКТИ.....412

Гуцин О. О.

НАВМИСНЕ ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ:
СУПЕРЕЧНОСТІ МІЖ ПРАВОМ І МОРАЛЛЮ417

<i>Клименко А. О.</i>	
ВИМІРИ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ І МОРАЛЬНИЙ ВИБІР	421
<i>Колодій Є. М.</i>	
ХАРАКТЕР ВЗАЄМОДІЇ МОРАЛІ І ПРАВА	
В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	424
<i>Лисенко Є. Є.</i>	
ДО ПИТАННЯ ПРО ГЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ: МОРАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ (УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ)	427
<i>Метлицький П. С.</i>	
СУПЕРЕЧКА: КОРЕКТНІ ТА НЕКОРЕКТНІ ЗАСОБИ	
ВПЛИВУ НА СПІВРОЗМОВНИКА	429
<i>Михайлова І. С.</i>	
ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ МОРАЛЬНОЇ І ПРАВОВОЇ РЕГУЛЯЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН	432
<i>Нечеса А. В.</i>	
МОРАЛЬНО-ПРАВОВА РЕГУЛЯЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН	436
<i>Пелих Т. В.</i>	
НА МЕЖІ ПРАВА І МОРАЛІ: ДО ПИТАННЯ ПРО ЕВТАНАЗІЮ	440
<i>Підгайна Л. О.</i>	
МОРАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТОЛЕРАНТНОСТІ	443
<i>Приходько В. С.</i>	
МОРАЛЬНО-ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	446
<i>Пронік С. В.</i>	
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЕВТАНАЗІЇ – КОНФЛІКТ СВІТОГЛЯДІВ ЧИ РАЦІОНАЛЬНИЙ ЕГОЇЗМ?	448
<i>Рожко І. І.</i>	
РОЛЬ МОРАЛІ ТА ПРАВА У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ ОСОБИСТОСТІ	451
<i>Титаренко О. Є.</i>	
ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНЯ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ ЮРИСТІВ МИНУЛОГО (КИЇВСЬКА РУСЬ)	455

<i>Тільна К. С.</i>	
ВЗАЄМОДІЯ МОРАЛІ ТА ПРАВА ЯК ПОКАЗНИК СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	460
<i>Тризно С. О.</i>	
МОРАЛЬНО-ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	464
<i>Храпська А. О.</i>	
СПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ МОРАЛІ І ПРАВА В СУСПІЛЬНІЙ СВІДОМОСТІ СУЧАСНИКА	467
<i>Чала К. А.</i>	
ВАЖЛИВИСТЬ «ПРОБЛЕМИ ВАГОНЕТКИ» ДЛЯ РОЗУМІННЯ КРАЙНЬОЇ НЕОБХІДНОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ	470
<i>Чемодурова А. Ю.</i>	
ГАРМОНІЯ МІЖ МОРАЛЛЮ І ПРАВОМ – ОДНА З УМОВ ПОДОЛАННЯ ДУХОВНОЇ КРИЗИ В СУСПІЛЬСТВІ	473
<i>Щемур Е. Р.</i>	
ВПЛИВ МОРАЛІ НА ПРАВОМІРНУ ПОВЕДІНКУ ОСОБИСТОСТІ	476
<i>Юрієв В. С.</i>	
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРОСТИТУЦІЇ ЯК СИМВОЛ ЗАНЕПАДУ КУЛЬТУРИ	479
<i>Яковенко М. С.</i>	
ПРАВО І РЕЛІГІЯ: СУПЕРЕЧНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ	481
СПИСОК АВТОРІВ	485

Наукове видання

СУПЕРЕЧНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ МОРАЛІ І ПРАВА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

22 травня 2020 року

В авторській редакції

Підписано до друку 20.05.2020 р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 29,41.
Наклад 110 прим. Зам. № ГЛ00-001497

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Друкарня Мадрид»
через ФОП Гобельовська Л. П.
61024, м. Харків, вул. Максиміліанівська, 11
Тел.: (057) 756-53-25
www.madrid.in.ua info@madrid.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4399 від 27.08.2012 року